

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Suomen Hallitusmuodon
87 §:n muuttamisesta, laiksi tasavallan presidentin kansliasta ja
eräksi niihin liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on täydentää ja tarkistaa tasavallan presidentin kansliaa koskevia säännöksiä siten, että edellytykset avustaa tasavallan presidenttiä presidentintointimen hoitamiseen liittyvissä tehtävissä paranevat. Valtion virkamieslain voimaantulo 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien edellyttää tasavallan presidentin kanslian virkamiesten nimitystä koskevien säännösten tarkistamista.

Tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin kanslian päätösvaltaa ehdotetaan lisättäväksi tasavallan presidentin kanslian järjestysmuotoa, virkoja, virkamiehiä ja virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa. Tasavallan presidentin

kanslian virkamiehiin ei sovellettaisi valtion virkaehtosopimuslakia.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset laiksi Suomen Hallitusmuodon 87 §:n muuttamisesta, laiksi tasavallan presidentin kansliasta, laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta, laiksi valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta ja laiksi valtion virkaehtosopimuslain 1 §:n muuttamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden virkamieslainsäädännön kanssa 1 päivänä tammikuuta 1988.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Hallitusmuodon 2 §:n mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää tasavallan presidentti yhdessä eduskunnan kanssa. Ylin toimeenpanovalta on uskottu tasavallan presidentille. Hallitusmuodon säännöksillä tasavallan presidentille on annettu presidentintoinnissa itsenäisen ja eduskunnasta, tuomiovalan käytöstä ja valtioneuvostosta riippumaton asema. Hallitusmuodon säännöksillä on myös määriteltä valtiovalan ylimpien käyttäjien keskinäiset vuorovaikutussuhteet lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovalan käytössä.

Tasavallan presidentti on hallitusmuodon 34 §:n mukaan sidottu päätösvaltaisen valtioneuvoston myötävaikutukseen lukuun ottamatta soti-

laskäskyasioita ja sotilaallisia nimitysasioita sekä presidentin valvonta- ja tarkastusoikeuden käyttöön liittyviä ja valtioneuvoston jäsenten oikeudellista vastuunalaisuutta koskevia asioita. Päätoisehdotuksen esittelee se valtioneuvoston jäsen, jonka toimialaan asia kuuluu.

Valtiosääntö edellyttää, että tasavallan presidentti voi hoitaa presidentintointia kaikissa olosuhteissa perustuslakien mukaisen toimivaltansa puitteissa ilman hänen tosiasiallisia toimintamahdollisuuksiaan estävää tai haittaavaa ulkopuolista puuttumista muiden valtioelinten perustuslakien mukaista toimintaa lukuun ottamatta. Tämä edellytys koskee yhtä hyvin tasavallan presidentin määrämuotoisia virkatehtäviä, jotka pääsääntöisesti edellyttävät valtioneuvoston myötävaikutusta, kuin sellaisia tasavallan presidentin tosiasialli-

sia toimia, joihin tasavallan presidentti katsoo tarkoituksenmukaiseksi ryhtyä.

Tasavallan presidentillä tulee olla tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa mahdollisuus käyttää presidentintoimeen kuuluvissa tehtävissä ja tosiasiallisissa toimissa, hallintoasioiden hoidossa ja henkilökohtaisten palvelusten saamisessa sekä tasavallan presidentin kansliaa että toimeenpanovallan muita viranomaisia. Tasavallan presidentin kansliassa on oltava riittävästi omaa henkilöstöä presidentintoimen hoitoa avustavissa ja tukevilla tehtävissä. Tasavallan presidenttiä välittömästi avustavan henkilökunnan kokoonpanosta ja tehtävistä on voitava päättää mahdollisimman joustavasti.

Edellä esitetty tavoite edellyttää, että perussäännökset tasavallan presidentin kanslian asemasta, järjestysmuodosta, tehtävistä ja kansliaa koskevasta päätöksentekomenettelystä sekä sen virkamiehistä annetaan lain tasolla samoin kuin muiden korkeimpien valtiolinten vastaavien organisaatioiden osalta on asian laita ottaen huomioon tasavallan presidentin kanslian asema ja tehtävät ylimmän toimeenpanovallan haltijaa avustavana organisaationa. Lainsäädännölliset järjestelyt ovat tarpeen myös 1 päivänä tammikuuta 1988 voimaan tulevan valtion virkamieslain johdosta. Erityisesti tasavallan presidentin kanslian virkamiesten nimitysmenettely on uudistettava.

2. Voimassa oleva lainsäädäntö ja asian valmistelu

2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö

Hallitusmuodon 2 §:n mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa ja ylin toimeenpanovalta on uskottu tasavallan presidentille. Sen ohessa on valtion yleistä hallitusta varten oleva valtioneuvosto, johon kuuluu pääministeri ja tarvittava määrä ministereitä (valtioneuvoston jäsenet). Keskeiset säännökset näiden ylimpien valtiolinten muodostamisesta, tehtävistä ja toimivallasta sisältyvät hallitusmuotoon ja valtiopäiväjärjestykseen. Näissä perustuslaeissa on myös säädetty ylimpien valtiolinten päätöksentekomenettelystä.

Eduskunnan ja sen yhteydessä toimivien valtiontilintarkastajain, eduskunnan oikeusasiamiehen, Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan ja Eduskunnan kirjaston hallinnosta on annettu tarkempia säännöksiä laeilla ja lakiin rinnastettavilla eduskunnan hyväksymillä edus-

kunnan työjärjestyksellä ja johtosäännöillä. Näissä on myös säädetty eduskuntaa avustavista organisaatioista eli eduskunnan, valtiontilintarkastajain, oikeusasiamiehen ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan kanslioista sekä Eduskunnan kirjastosta. Eduskunnan virkamiehistä on lisäksi erikseen säädetty lailla eduskunnan kanslian menosäännön perusteista (202/66). Tämän lain kokonaistarkistus 1 päivänä tammikuuta 1988 voimaan tulevaan valtion virkamieslakiin (755/86) liittyen on vireillä.

Tasavallan presidentistä on hallitusmuodon säännösten lisäksi säädetty lailla tasavallan presidentin valitsemisesta (574/87), tasavallan presidentin palkkiosta (11/82) ja tasavallan presidentin eläkeoikeudesta (80/56). Tasavallan presidentin palkkiosta annetussa laissa säädetään muun ohella, että presidentille tarpeellinen henkilökunta palkataan yleisillä varoilla. Tasavallan presidentille tarpeellisesta henkilökunnasta on säädetty asetuksella.

Vuoden 1919 alusta perustettiin asetuksella (179/18) valtionhoitajan väliaikainen kanslia, jossa oli määrä valmistella ja laatia päätökset valtionhoitajalle kuuluvissa asioissa, jotka eivät olleet ministeriöistä esiteltäviä.

Tämän siviilikanslian rinnalla toimi myös valtionhoitajan sotilaskanslia, joka muutettiin presidentin sota-asiainkansliaksi 8 päivästä syyskuuta 1919 lukien. Nykyisessä muodossaan tasavallan presidentin kanslia perustettiin 6 päivänä syyskuuta 1919 annetulla asetuksella Tasavallan Presidentin kansliasta (112/19), joka uudistettiin 11 päivänä kesäkuuta 1920 annetulla asetuksella tasavallan presidentin kansliasta (178/20). Näissä asetuksissa ei määritelty kanslian tehtäviä. Tämä on saattanut johtua siitä, että juuri voimaantullut hallitusmuoto edellytti presidentin päätöksenteon pääasiallisesti tapahtuvan asianomaisen ministerin esittelystä (HM 34 §). Joulukuun 2 päivänä 1977 annettiin uusi asetus tasavallan presidentin kansliasta (915/77), jota on sen jälkeen kahdesti muutettu, viimeksi vuonna 1984 (28/84).

Asetuksessa säädetään, että kanslia on tasavallan presidentin hallintoasioiden hoitamista ja hänen tarvitsemiensa henkilökohtaisten palvelujen suorittamista varten (1 §). Tämän lisäksi asetuksessa on säännökset kanslian viroista ja toimista, niiden kelpoisuusehdoista, virkaan tai toimeen nimittämisestä tai ottamisesta, virkapaudesta ja ikälisistä, lukuun ottamatta tasavallan presidentin adjutanteja, joihin näiltä osin sovelletaan puolustusvoimista annetun asetuksen

(274/75) asianomaisia säännöksiä. Hallitusmuodon 34 §:n 4 momentissa tarkoitetuista sotilaskäskyasiain ja sotilaallisten nimitysasiain esittelystä on säädetty puolustusvoimista annetun lain (402/74) 8 §:ssä.

Hallitusmuodon 34 §:n mukaisesti tasavallan presidentti tekee myös tasavallan presidentin kansliaa koskevat päätöksensä valtioneuvostossa sen ministerin esittelystä, jonka toimialaan kysymyksessä oleva asia kuuluu, sen jälkeen kun asia on ollut valmisteltavana asianomaisessa ministeriössä. Nekin kansliaa koskevat asiat, jotka eivät ole tasavallan presidentin päätettäviä, käsitellään siinä ministeriössä, jonka toimialaan asia kuuluu. Asianomainen ministeriö tarkoittaa useimmiten valtioneuvoston kansliaa (tasavallan presidentille kuuluvat nimitysasiat, asetus tasavallan presidentin kansliasta, kanslian tulo- ja menoarvioesityksen valmisteluun ja vahvistetun tulo- ja menoarvion toteuttamiseen liittyvät asiat) tai valtiovarainministeriötä (tulo- ja menoarvioasiat, kanslian virkamiesten palvelussuhteen ehdot ja niiden tarkistaminen). Uusi valtion virkamieslaki tulee lisäämään niitä tasavallan presidentin kansliaa koskevia asiaryhmiä, joiden osalta päätösvalta siirtyy asianomaiselle ministeriölle lain tullessa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Valtion virkamieslain mukaan tasavallan presidentin kanslian virkojen perustamisesta tulo- ja menoarvion rajoissa, lakkauttamisesta, nimen muuttamisesta ja virkaan määrääjäksi nimittämisestä säädettäisiin asetuksella. Saman lain mukaan viran siirtämisestä kanslian toiseen yksikköön tulisi päättämään asianomainen ministeriö, jollei joidenkin virkojen osalta asetuksella toisin säädetä.

Valtion virkamieslain 9 §:n mukaan yleistä kelpoisuusikää ja eroamisikää lukuun ottamatta muista kelpoisuusvaatimuksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään tai määrätään. Tasavallan presidentin kanslian virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista on säädetty tasavallan presidentin kansliasta annetulla asetuksella lukuun ottamatta adjutantteja, joiden kelpoisuusehdoista on säädetty puolustusvoimista annetulla asetuksella.

Hallitusmuodon 87 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää presidentin kanslian virkamiehet. Tämä hallitusmuodon säännös edellyttää siten, että presidentti nimittää kaikki kansliansa virkamiehet. Hallitusmuodon 34 §:n 4 momentin nojalla on puolustusvoimista annetun lain 8 §:ssä ja puolustusvoimista annetun asetuksen 51 §:n säädetty, että puolustusvoimien upseerit

nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvostossa (kenraalit ja vastaavat) tai sotilaallisten nimitysasiain esittelystä (muut upseerit). Puolustusvoimista annetun asetuksen 40 §:n mukaan tasavallan presidentin adjutanttien tulee olla kelpoisia puolustusvoimien everstin, everstiluutnantin tai majurin (tai vastaaviin merivoimien) virkaan.

Valtion virkamieslain 10 luvussa ja valtion virkamieslain voimaanpanolain (756/86) 30 §:ssä on asiallisesti ja ajallisesti rajoitettu nimittävän viranomaisen oikeutta virkamiehen irtisanomiseen. Ainoastaan kansliapäällikön virkasuhde voidaan näiden säännösten perusteella irtisanoa, kun siihen on syytä, päättymään aikaisintaan yhden kuukauden kuluttua, jollei tasavallan presidentti määrää virkasuhdetta välittömästi päättyväksi. Tasavallan presidentin nimittämän kanslian muun virkamiehen kuin kansliapäällikön irtisanoon valtion virkamieslain 49 §:n mukaan valtioneuvosto, jollei tasavallan presidentti yksittäistapauksessa pidätä päätösvaltaa itselleen.

Valtion virkamieslain 35 §:n nojalla valtiorokkotiiri voisi eräissä tapauksissa kieltää tasavallan presidentin kanslian viran täyttämisen osoittaakseen siihen jonkun sellaisen virkamiehen, jonka uudelleen sijoittamiseen toiseen virkaan on tarvetta.

Valtion virkamieslain 84 §:n 2 momentissa (virkasuhteesta johtuva taloudellinen etuus), 89 §:n 1 momentissa (pidättäminen virantoimituksesta) ja 90 §:ssä (sivutointa koskeva päätös) on säädetty, että viranomaisen päätökseen saadaan hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. Tämä laki ei kuitenkaan koske tasavallan presidentin kansliaa. Hallintomenettelylaissa (598/82) tarkoitettu korjaamismenettely ei koske tasavallan presidenttiä. Valtion virkamieslain oikaisu- ja muutoksenhakusäännöksetkään eivät koske tasavallan presidentin päätöksiä. Sen 84 §:n mukainen oikaisuvaatimus kohdistuu sellaiseen viranomaisen tosiasialliseen toimenpiteeseen, joka ei ole varsinainen päätös. Valtion virkamieslain 86 §:n 3 momentissa ja 88 §:n 3 momentissa on nimenomaan säädetty, että niiden mukainen muutoksenhaku ei koske tasavallan presidentin päätöstä virkamiehen irtisanomista tai siirtämistä koskevassa asiassa.

Virkamiesten lakko-oikeudesta on säädetty valtion virkaehtosopimuslaissa (664/70). Työnantajain sekä työntekijäin ja virkamiesten välisten työriitojen sovittelusta ja työnseisauksen toimeenpanosta on säädetty työriitojen sovittelusta anne-

tussa laissa (420/62). Työtaistelun aloittamisesta, laajuudesta, kohdentamisesta ja lopettamisesta päättää toimeenpanija. Yleensä, mutta ei poikkeuksetta, työtaistelu on siten kohdennettu, että tasavallan presidentin toimintamahdollisuuksiin ei ole puututtu. Vuonna 1976 poliisilakon aikana tasavallan presidentin turvallisuusvartiostoon kuuluvat poliisimiehet olivat lakossa ja vuonna 1986 virkamieslakon aikana tasavallan presidentin kanslian henkilöstöä osallistui lakkoon. Valtion virkaehtosopimuslain 2 §:n 4 momentin ja valtion virkaehtosopimusasetuksen 3 §:n (188/84) mukaan ainoastaan kansliapäällikkö ja linnanvouti ovat niin sanottuja työnantajavirkamiehiä, jotka eivät valtion virkaehtosopimuslain 8 §:n mukaan saa ryhtyä työtaistelutoimenpiteisiin ja joiden palvelussuhteen ehtoista on voimassa, mitä siitä on edellä mainituksessa 2 §:n 4 momentissa säädetty. Muiden virkamiesten ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdot määräytyvät virkaehto- ja työehtosopimusmenettelyssä.

Valtion virkamieslain 51—53 §:n mukaan erorahan ja toistuvan korvauksen myöntäminen ovat valtiokonttorin ratkaisuja, jotka osin riippuvat asetuksella säädettyistä edellytyksistä, muun muassa palvelusajan pituudesta, ja osin harkinnasta valtion virkamieslain 47 §:ssä tarkoitettuja virkamiehiä lukuun ottamatta. Kaikissa tapauksissa erorahan ja toistuvan korvauksen suuruus on valtioneuvoston vahvistettavien perusteiden varassa. Valtion virkamieslain 54 §:n mukaan valtiovaraministeriö voi erityisestä syystä myöntää määräämäkseen ajaksi toistuvan korvauksen säädettyistä edellytyksistä riippumatta.

2.2. Asian valmistelu

Valtioneuvoston kanslia asetti 29 päivänä tammikuuta 1987 toimikunnan, jonka tehtävänä oli:

1) selvittää tasavallan presidentin kanslian oikeudelliseen asemaan, tehtäviin ja sitä koskevaan päätöksentekomenettelyyn liittyvät kehittämistarpeet ja

2) selvittää lainsäädännölliset ja muut järjestelyt, joilla asianmukaisella tavalla järjestetään tasavallan presidentille oikeudellisesti tehokkaat keinot ja tosiasialliset mahdollisuudet presidentin toimen hoitamiseen sekä

3) valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus tarpeellisista lainsäädäntötoimenpiteistä ja tehdä muut tarpeelliset ehdotukset säädöksiksi ja muiksi toimenpiteiksi ottaen

erityisesti huomioon tarpeen tarkistaa tasavallan presidentin kansliasta annettu asetus 1 päivänä tammikuuta 1988 voimaan tulevan valtion virkamieslain johdosta ja sopeuttaa sanotun lain säännösten soveltaminen tasavallan presidentin kansliaan edellä kohdassa 2 tarkoitettulla tavalla.

Toimikunnassa olivat edustettuina valtioneuvoston kanslia, oikeusministeriö, valtiovaraministeriö ja tasavallan presidentin kanslia. Toimikunta kuuli lisäksi sisäasiainministeriön, valtiovaraministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, pääesikunnan, työmarkkinain keskusjärjestöjen, tasavallan presidentin kanslian henkilöstön kanalta edustavimpien virkamiesyhdistysten ja tasavallan presidentin kanslian henkilöstöryhmien edustajia sekä valtiosääntöoikeuden asiantuntijoita. Toimikunta antoi mietintönsä 10 päivänä kesäkuuta 1987. Hallituksen esitys perustuu sanottuun valmisteluun.

3. Esityksen hallinnolliset, organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Tasavallan presidentin kansliaa koskeva lakiehdotus määrittelee tasavallan presidentin kanslian aseman ja tehtävät sekä selkeyttää ja täsmentää tasavallan presidentin kanslian järjestysmuotoa, virkoja ja virkamiehiä koskevaa päätöksentekoa ottaen huomioon tasavallan presidentin kanslian aseman ja tehtävät tasavallan presidenttiä välittömästi avustavana organisaationa.

Esityksen tarkoituksena on täydentää ja tarkistaa tasavallan presidentin kansliaa koskevia säännöksiä siten, että tasavallan presidentin kanslian edellytykset avustaa tasavallan presidenttiä presidentintoimen hoitamiseen liittyvissä tehtävissä paranevat. Valtion virkamieslain voimaantulo 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien edellyttää tasavallan presidentin kanslian virkamiesten nimittämistä koskevien säännösten tarkistamista.

Tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin kanslian päätösvaltaa ehdotetaan lisättäväksi tasavallan presidentin kanslian järjestysmuotoa, virkoja, virkamiehiä ja virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa. Tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin ei sovellettaisi valtion virkaehtosopimuslakia.

Ehdotetulla lainsäädännöllä ei muuteta tasavallan presidentin kanslian sisäistä organisaatiota eikä se aiheuta lisämenoja.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Suomen Hallitusmuodon 87 §:n muuttamisesta

Hallitusmuodon 87 §:n 6 kohdan mukaan tasavallan presidentti nimittää presidentin kanslian virkamiehet. Tasavallan presidentin kansliasta annetun asetuksen 4 §:n mukaan kansliapäällikön ja linnanvoudin nimittää sekä erityisavustajan ottaa tasavallan presidentti. Tasavallan presidentin kansliassa on lisäksi pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijoita, jotka nimittää tai ottaa kansliapäällikkö. Valtion virkamieslain voimaantulon 9 §:n mukaan nykyiset pysyvät ja ylimääräiset toimet muuttuvat peruspalkkaisiksi viroiksi 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien. Saman lain 10 §:n mukaan näin muuttuneeseen virkaan nimittävistä viranomaisista on edelleen voimassa, mitä vastaavan entisen toimen osalta on säädetty, joten nykyistä menettelyä voidaan sinänsä soveltaa valtion virkamieslain voimaan tultuakin.

Lainsäädännöllinen ja hallinnollinen selkeys edellyttää kuitenkin, että hallitusmuodon 87 §:n 6 kohta tarkistetaan uutta virkamiesoikeudellista tilannetta vastaavaksi.

Ehdotuksen mukaan tasavallan presidentti nimittää kanslian päällikön ja esittelijät. Säännös vastaa nykyistä käytäntöä. Tasavallan presidentin nimitysoikeutta ei ole tarkoituksenmukaista määrittellä virkanimikkeittäin. Säännös ei estä tasavallan presidentin nimitysoikeuden laajentamista lailla tai asetuksella.

1.2. Laki tasavallan presidentin kansliasta

Perussäännökset tasavallan presidentin kanslian järjestysmuodosta, tehtävistä, päätöksentekomenettelystä sekä kanslian virkamiehistä tulee antaa lailla, kun otetaan huomioon tasavallan presidentin kanslian asema ja tehtävät ylimmän toimeenpanovallan haltijaa avustavana organisaationa. Vastaavat säännökset muiden korkeimpien valtioelinten organisaatioista on myös annettu lailla. Ehdotettu laki on tarpeen myös 1 päivänä tammikuuta 1988 voimaan tulevan valtion virkamieslain johdosta. Tämä laki edellyttää tasavallan

presidentin kanslian virkamiesten nimitysmenetelyn uudistamista.

Lailla tasavallan presidentin kansliasta säädettäisiin tasavallan presidentin kanslian järjestysmuodosta ja tehtävistä, kansliapäälliköstä ja tämän sijaisesta esteen tai esteellisyyden varalta, tasavallan presidentin ja kansliapäällikön päätöksenteosta kansliaa koskevista asioissa, tasavallan presidentin kanslian henkilöstöstä sekä valtion virkamieslain soveltamisesta kansliaan, virkamiesten palvelussuhteen ehtoista ja niiden tarkistamisesta, palvelussuhteen ehtoja koskevasta neuvottelumenettelystä, muutoksenhausta, muiden viranomaisten avustusvelvollisuudesta, presidentintoimen hoidon turvaamisesta, tulo- ja menoarvion toteuttamisesta sekä tasavallan presidentin ja kanslian arkistoista ja salassapidosta.

1 §. Pykälän mukaan tasavallan presidentin kanslian järjestysmuodosta ja tehtävistä säädettäisiin tässä laissa ja sen nojalla asetuksena annettavassa tasavallan presidentin kanslian kansliasäännössä. Näillä säädöksillä annettaisiin tarpeelliset säännökset kanslian yleisestä järjestämisestä, tehtävistä, henkilöstöstä ja muista kysymyksistä, joista lailla tai asetuksella säätäminen on tarpeellista, jotta tasavallan presidentin kanslia voisi asianmukaisella tavalla avustaa tasavallan presidenttiä presidentintoimen hoitoon liittyvissä tehtävissä. Pykälän nojalla voitaisiin kanslian työn järjestämisestä ja virkamiesten tehtävistä lisäksi antaa yksityiskohtaisempia määräyksiä esimerkiksi kanslian työjärjestyksessä. Näitä kysymyksiä koskevat säännökset ja määräykset ovat nykyisin tasavallan presidentin kansliasta annetussa asetuksessa ja tasavallan presidentin kanslian työjärjestyksessä.

2 §. Pykälässä säädettäisiin tasavallan presidentin kanslian tehtävistä. Tasavallan presidentin kansliasta annetun asetuksen 1 §:n mukaan tasavallan presidentin kanslia on tasavallan presidentin hallintoasioiden hoitamista ja hänen tarvitsemiensa henkilökohtaisten palvelujen suorittamista varten. Tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain mukaan tasavallan presidentillä on oleva asunto valtion talossa, jonka kunnossapito, lämmitys, valaistus ja sisustus kustannetaan ja tarpeellinen henkilökunta palkataan yleisillä varoilla.

Näiden tehtävien lisäksi tasavallan presidentin kanslia avustaa tasavallan presidenttiä presidentintoimeen kuuluvissa tehtävissä sekä tasavallan

presidentin puolisoa ja muita perheenjäseniä siinä laajuudessa kuin vakiintunut kotimainen ja kansainvälinen käytäntö edellyttävät. Tasavallan presidentin kanslia huolehtii myös tasavallan presidentin henkilökohtaisesta ja hänen käytössään olevien tilojen turvallisuudesta kanslian käyttöön tätä tarkoitusta varten asetetun henkilöstön avulla.

Presidentintoimen hoidosta tasavallan presidentin estyneenä ollessa on säädetty hallitusmuodon 25 §:ssä. Useimmiten kysymyksessä on tasavallan presidentin ulkomaille tehtävästä matkasta johtuva lyhytaikainen este, mutta eräissä tapauksissa hallitusmuodon 25 §:ssä tarkoitettu tilanne on saattanut kestää useamman kuukauden ajan.

Pykälässä tasavallan presidentin kanslian tehtävät määriteltäisiin edellä esitetyn tosiasiallisen tilanteen mukaisesti. Lisäksi säädettäisiin, että tasavallan presidentin kanslian tulee toimia tasavallan presidentin antamien ohjeiden mukaisesti.

3 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään tasavallan presidentin kanslian kansliapäälliköstä, joka toimii kanslian päällikkönä. Kansliapäällikkö johtaa ja valvoo tasavallan presidentin kanslian toimintaa tämän lain, sen nojalla annettujen säädösten ja tasavallan presidentin antamien ohjeiden mukaisesti.

Kansliapäällikölle kuuluvan päätösvalan asianmukainen käyttäminen edellyttää, että tarpeelliset päätökset voidaan viivytyksettä tehdä myös kansliapäällikön ollessa estynyt virkaansa hoitamasta tai esteellisen määrättyssä asiassa. Sovelletavista esteellisyysperusteista on säädetty hallintomenettelylain 10 §:ssä. Kansliapäällikön sijaisen, jonka tulee olla tämän lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu tasavallan presidentin kanslian virkamies, määräisi tasavallan presidentti.

4 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään päätösvalan käytöstä tasavallan presidentin kansliaa koskevista asioissa. Ehdotuksen mukaan tasavallan presidentti päättää tämän pykälän 1 momentissa luetelluista asioista. Kansliapäällikkö päättää 2 momentin mukaan kaikista muista asioista, jollei päätösvaltaa ole uskottu tasavallan presidentin kanslian muulle virkamiehelle. Päätösvalan käytöstä niissä tapauksissa edellytetään säädettäväksi tässä laissa tai kansliasäännössä.

Hallitusmuodon 34 §:n säännöksen mukaisesti tasavallan presidentti tekee pykälässä tarkoitettut päätöksensä valtioneuvostossa sen ministerin esittelystä, jonka toimialaan tasavallan presidentin kansliaa koskevat asiat kuuluvat. Tämän esityksen kolmannessa lakiehdotuksessa säädettäisiin, että kaikki tasavallan presidentin kansliaa koske-

vat asiat kuuluvat valtioneuvoston kanslialle. Tasavallan presidentti tekee siten kaikki tässä laissa tarkoitettut kansliaa koskevat päätöksensä pääministerin esittelystä. Kansliapäällikkö päättäisi ratkaistavakseen kuuluvista asioista suoraan ilman esittelyä tai jonkun kanslian virkamiehen esittelystä siten kuin siitä kansliasäännössä tarkemmin säädetään.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tasavallan presidentti antaa asetuksen, joka sisältää tasavallan presidentin kanslian kansliasäännön. Tasavallan presidentin asetuksenantovallasta on säädetty hallitusmuodon 28 §:ssä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättää tasavallan presidentin kanslian virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä viran nimen muuttamisesta.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan tasavallan presidentti nimittää kansliapäällikön ja kanslian esittelijät sekä määrää tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun kansliapäällikön sijaisen. Pykälän 2 momentin nojalla tasavallan presidentin nimitysoikeus voitaisiin tarvittaessa määritellä virkanimikkeittäin tai sitä laajentaa muihinkin kuin esittelijän virkoihin säätämällä siitä kansliasäännössä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättäisi nimittämänsä virkamiehen irtisanomisesta, siirtämisestä ja harkinnanvaraisesta virkavapaudesta sekä kurinpitomenettelyyn saattamisesta ja virantoimituksesta pidättämisestä. Valtion virkamieslain 49 §:n 1 momentin mukaan muun tasavallan presidentin kanslian virkamiehen, jonka tasavallan presidentti nimittää, kuin kansliapäällikön irtisanoo valtioneuvosto, jollei tasavallan presidentti yksittäistapauksessa pidätä päätösvaltaa itselleen. Harkinnanvaraisella virkavapaudella tarkoitetaan virkavapautta, jonka myöntäminen ja pituus ovat viranomaisen vapaassa harkinnassa. Valtion virkamieslain 59 §:n 2 momentin ja 66 §:n 1 momentin mukaan kurinpitomenettelyyn ryhtymisestä ja virantoimituksesta pidättämisestä päättää nimittävä viranomaisen tai tasavallan presidentin nimittämän virkamiehen osalta asianomainen ministeriö. Valtioneuvosto voi kuitenkin yksittäistapauksessa ottaa asian ratkaistavakseen.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättäisi kansliapäällikön palkkauksesta. Tämän esityksen viidennen lakiehdotuksen mukaan valtion virkaehtosopimuslakia ei sovellettaisi tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin. Heidän palvelussuhteensa ehdoista ei

sovita virkaehtosopimuksin, vaan ne määräytyvät tämän lakiehdotuksen 11—13 §:n mukaisesti.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan tasavallan presidentti tekee ja irtisanoo valtion virkamieslain 30 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nimittämänsä virkamiehen kanssa. Valtion virkamieslain 30 §:n 2 momentin mukaan sopimuksen tekee asianomainen ministeriö, jos nimittävänä viranomaisena on tasavallan presidentti. Sopimuksen tekeminen ja irtisanominen liittyvät oleellisesti sopimuspalkkaisen virkamiehen nimittämiseen ja irtisanomiseen. Pääösvalan tässä asiassa tulee siten kuulua tasavallan presidentille sellaisen kanslian virkamiehen osalta, jonka tasavallan presidentti nimittää.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättäisi valtion virkamieslain 12 luvussa tarkoitetun toistuvan korvauksen myöntämisestä sellaiselle nimittämälleen virkamiehelle, joka on irtisanottu tämän lain 7 §:n 3 momentin nojalla. Valtion virkamieslain 47 §:n mukaan vastaava irtisanominen voi kohdistua ainoastaan tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikköön, mutta ei muihin tasavallan presidentin nimittämiin kanslian virkamiehiin. Valtion virkamieslain 52 §:n mukaan sellaiselle virkamiehelle suoritetaan toistuvaa korvausta siihen asti, kunnes hän sijoittuu uudelleen työhön.

Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättäisi nimittämänsä virkamiehen virassa jatkamisesta eroamisien jälkeen. Valtion virkamieslain 50 §:n 3 momentin mukaan virassa jatkamisesta eroamisien jälkeen päättää valtioneuvosto, jos nimittävänä viranomaisena on tasavallan presidentti. Pääösvalan asiassa tulee kuitenkin kuulua tasavallan presidentille sellaisen kanslian virkamiehen osalta, jonka tasavallan presidentti nimittää.

5 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään tasavallan presidentin kanslian henkilöstöstä, jonka muodostavat tasavallan presidentin kanslian virkaan nimitetyt tai toisesta virasta siirretyt vakinaiset virkamiehet ja kansliaan otetut koeaikaiset, virkaatoimittavat tai tilapäiset virkamiehet (1 momentti), sekä tasavallan presidentin kanslian käytettäväksi asetetut, muussa kuin tasavallan presidentin kanslian virassa olevat virkamiehet, jotka hoitavat kanslian toimialaan kuuluvia pysyviä tai tilapäisiä tehtäviä (2 momentti).

Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa valtion virkamieslain 2 §:ää.

Ehdotetun pykälän 2 momentti vastaa vallitsevaa tilannetta. Kysymyksessä olevia virkamiehiä ovat tasavallan presidentin adjutanteiksi määrätty

puolustusvoimien upseerit sekä tasavallan presidentin turvallisuusvartiostoon kuuluvat puolustusvoimien upseerin virkaan nimitetty virkamies ja poliisimiehet. Tämä käytäntö on tarkoituksenmukainen.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitettuja virkamiehiä saattavat lisäksi olla valtion virkamieslain 27 §:n 2 momentin ja 36 §:n 1 momentin nojalla tasavallan presidentin kanslian käytettäväksi asetetut virkamiehet.

Hallitusmuodon 30 §:n mukaan tasavallan presidentti on puolustusvoimien ylipäällikkö. Tämän presidentintoimeen kuuluvan tehtävän hoitaminen edellyttää, että tasavallan presidentillä on välittömästi käytettävissään sotilaallista asiantuntemusta edustava ja yhteyksistä puolustusvoimiin huolehtiva tarpeellinen henkilöstö. Tasavallan presidentin adjutantit, jotka toimivat tasavallan presidentin kansliassa, edustavat tätä asiantuntemusta.

Adjutantit hoitavat tasavallan presidentin kanslian toimialaan kuuluvia pysyviä tehtäviä, joiden hoitaminen muutoin edellyttäisi omien virkojen perustamista tasavallan presidentin kansliaan. Adjutantit huolehtivat tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin puolison koti- ja ulkomaisten vierailujen ja matkojen valmistelusta ja toteuttamisesta, tasavallan presidentin henkilökohtaisten ja hänen käytössään olevien tilojen turvallisuusjärjestelyjen yleisjohdosta ja valvonasta sekä tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin puolison päivä-, viikko- ja kuukausiohjelmista sekä niihin liittyvien tilaisuuksien järjestelyistä.

Puolustusvoimista annetun asetuksen mukaan tasavallan presidentti nimittää puolustusvoimain komentajan esittelystä puolustusvoimien everstin (kommodorin) virkaan kelpoisen upseerin I adjutantin virkaan, everstiluutnantin (komentajan) virkaan kelpoisen upseerin II adjutantin virkaan ja majurin (komentajakapteenin) virkaan kelpoisen upseerin III adjutantin virkaan. Mainitut kolme adjutantin virkaa ovat puolustusvoimien virkaluetteloon kuuluvia erillisiä virkoja. Tasavallan presidentin käyttöön on viime vuosina asetettu kaksi tai kolme adjutanttia. Adjutantin virkaa ei voida käyttää puolustusvoimien muussa tehtävässä, jos se jää täyttämättä.

Puolustusvoimissa sovelletaan järjestelmää, jossa erotetaan toisistaan virkanimitys ja tehtävään määrääminen. Määrättyyn virkaan voidaan nimitää tai tehtävään määrätä tietyn kelpoisuuden omaava upseeri. Ylentäminen upseerinarvoon suoritetaan oikeudellisesti ja usein myös ajallisesti

erillisenä toimenpiteenä. Tasavallan presidentin adjutanttien osalta saattaisi olla tarkoituksenmukaista, että tasavallan presidentti määräisi puolustusvoimain komentajan esittelystä adjutanteiksi kulloinkin tarpeellisen määrän yleisesikuntaupseerin arvoon kelpoisia upseereita. Asiasta olisi säädettävä puolustusvoimista annetussa asetuksessa. Tällöin nykyiset adjutanttin virat voitaisiin muuttaa vastaaviksi everstin, everstilutnantin ja majurin viroiksi.

Tasavallan presidentin henkilökohtaiseen ja hänen käyttämiensä tilojen turvallisuuteen liittyvien järjestelyjen käytännön toteutuksesta huolehtii pääasiallisesti poliisin eri yksiköiden tasavallan presidentin kanslian käyttöön tätä tarkoitusta varten asettama henkilöstö. Näissä tehtävissä toimii myös yksi puolustusvoimien upseerin virkaan nimitetty henkilö. Poliisi asettaa käytettäväksi tarpeelliset varusteet. Tämän lisäksi matkojen ja vierailujen turvallisuusjärjestelyt edellyttävät asianomaisten viranomaisten yhteistoimintaa tasavallan presidentin kanslian kanssa.

6 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään valtion virkamieslain soveltamisesta tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin. Valtion virkamieslakia sovellettaisiin tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin tässä pykälässä ja 7 §:ssä säädettyin tavoin. Valtion virkamieslain soveltamista koskevat poikkeukset johtuvat tämän lain yleisestä tavoitteesta parantaa tasavallan presidentin kanslian edellytyksiä avustaa tasavallan presidenttiä presidentintoimen hoitamiseen liittyvissä tehtävissä. Hallituksen esityksen neljännen lakiehdotuksen mukaan valtion virkamieslakia ei sovelleta tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin, ellei laissa toisin säädetä.

Valtion virkamieslaissa on lisäksi useita säännöksiä, joiden mukaan niistä voidaan poiketa tai niitä täydentää asetuksella taikka muutoin säätämällä tai määräämällä. Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin, että tasavallan presidentin kanslian osalta noudatetaan, mitä siten on säädetty tai määrätty, jollei tästä laista tai kansliasäännöstä muuta johdu tai niiden nojalla toisin määrätä.

7 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään eräistä poikkeuksista valtion virkamieslain soveltamisesta tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin.

Valtion virkamieslain 30 §:n nojalla valtioneuvostolla on yksittäistapauksessa oikeus, valtion edun sitä vaatiessa, poiketa yleisten perusteiden mukaisesta palkkauksesta tai antamistaan yleisistä määräyksistä tehdessään sopimuksen virkasuhteessa noudatettavista yleisistä ehdoista sopimus-

palkkaiseen virkaan nimitetyn tai otetun virkamiehen kanssa.

Pykälän 1 momentin mukaan tasavallan presidentin kanslian nimittävällä viranomaisella olisi sama toimivalta kuin valtioneuvostolla valtion virkamieslain 30 §:n nojalla. Tasavallan presidentin kanslian nimittäviä viranomaisia ovat tasavallan presidentti ja tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikkö.

Valtion virkamieslain 35 §:n nojalla valtioneuvoston konttori voi kieltää sellaisen avoinna olevan tai avoimeksi tulevan tasavallan presidentin kanslian viran täyttämisen, johon nimittää muu viranomainen kuin tasavallan presidentti, osoittaakseen siihen virkamiehen tai henkilön, jonka uudelleen sijoittamiseen on mainituissa säännöksissä tarkoitettu tarve.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion virkamieslain 35 §:ää ei sovellettaisi tasavallan presidentin kanslian virkoihin. Tämä säännös ei estä valtion virkamieslain 35 §:n soveltamista, jos kysymyksessä on tasavallan presidentin kanslian virkamiehen uudelleen sijoittaminen muuhun kuin tasavallan presidentin kanslian virkaan.

Valtion virkamieslain 47 §:ssä tarkoitettut virkamiehet voidaan irtisanoa, paitsi lain 46 §:ssä säädetyllä perusteella myös, kun siihen on syytä. Virkasuhde voidaan tällöin määrätä päättymään välittömästi. Siinä tapauksessa virkamiehellä on oikeus säännönmukaisen irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen ja valtion virkamieslain 52 §:ssä säädettyyn toistuvaan korvaukseen, kunnes hän sijoittuu uudelleen työhön. Nämä valtion virkamieslain säännökset koskevat tasavallan presidentin kanslian virkamiehistä vain kansliapäällikköä, mutta eivät muita tasavallan presidentin nimittämiä kanslian virkamiehiä. Valtion virkamieslain 54 §:n nojalla valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä myöntää määräämäkseen ajaksi toistuvan korvauksen muullekin kuin 52 §:ssä tarkoitettulle virkamiehelle asetuksella säädetyistä myöntämisedellytyksistä riippumatta.

Pykälän 3 ja 4 momentin mukaan kaikki tasavallan presidentin nimittämät virkamiehet olisivat samassa asemassa kuin valtion virkamieslain 47 §:ssä tarkoitettut virkamiehet. Pykälän 4 momentin mukaan tasavallan presidentillä olisi sama toimivalta kuin valtiovarainministeriöllä valtion virkamieslain 54 §:n nojalla.

Valtion virkamieslain 8 §:n mukaan virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu, jollei hallitusmuodon 70 §:stä muuta johdu. Virka, joka ei ole avoinna, voidaan siirtää vain virkamiehen suostu-

muksella. Viran siirtämisestä päättää asianomainen ministeriö, jollei joidenkin virkojen osalta asetuksella toisin säädetä.

Pykälän 5 momentin mukaan tasavallan presidentin kanslian viran siirtämisestä päättäisi kansliapäällikkö.

8 §. Ehdotettu pykälä koskee tasavallan presidentin kanslian virkojen nimitysmenettelyä. Kansliapäällikkö ja kanslian esittelijät, jotka tasavallan presidentti nimittää, nimitetään virkaa haettavaksi julistamatta. Muut kanslian virat täytetään sen jälkeen, kun ne ovat olleet haettaviksi julistettuina valtion virkamieslain 3 luvussa tarkoitettulla tavalla, jollei kansliasäännössä sellaisen viran osalta toisin säädetä tai kansliapäällikkö nimittävänä viranomaisena yksittäistapauksessa erityisestä syystä toisin päätä. Pykälän nojalla kansliasäännössä voitaisiin tarvittaessa säätää sellaiseen virkaan nimittämisestä ja tämän 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kanslian tehtävään määrittämisestä. Valtion virkamieslain 10 §:n mukaan muu kuin hallitusmuodon 89 §:n 1 momentissa tarkoitettu virka voidaan täyttää haettavaksi julistamatta, jos niin erikseen säädetään lailla tai asetuksella.

9 §. Ehdotetun pykälän mukaan tasavallan presidentin kanslian virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään kansliasäännössä. Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkaan nimitettävän tulee olla täyttänyt 18 vuotta, jollei jonkin viran osalta laissa tai asetuksessa säädetä korkeampaa kelpoisuusikää. Saman pykälän 5 momentin mukaan muista kelpoisuusvaatimuksista kuin yleisestä kelpoisuusiästä ja eroamisistä on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään tai määrätään. Kysymyksessä ovat sellaiset erityiset kelpoisuusehdot kuten esimerkiksi tutkinto tai määrätty perehtyneisyys, joista yleensä säädetään asetuksella.

10 §. Pykälän tarkoituksena olisi parantaa edellytyksiä saada henkilöstöä tasavallan presidentin kanslian palvelukseen ja pysyttää henkilöstö sen palveluksessa.

Pykälän 1 momentin mukaan tasavallan presidentin kanslian virkaan määräaikaisesti nimitetty taikka virkaatoimittavaksi tai tilapäiseksi virkamieheksi otettu valtion vakainainen virkamies olisi virkavapaa virasta, johon hänet on pysyvästi nimitetty, sen ajan, jonka hän on tasavallan presidentin kanslian virassa tai tehtävässä. Pykälän 2 momentin mukaan tämä ei kuitenkaan koskisi eduskunnan virkamiestä.

Valtion virkamieslain 43 §:ää ei sovelleta tasavallan presidentin kanslian virkamieheen, joka

nimitetään tai siirretään taikka otetaan koeajaksi muuhun valtion virkaan. Tämä tarkoittaa, että sellainen virkamies ei ole mainitun säännöksen nojalla virkavapaa tasavallan presidentin kanslian virasta.

11 §. Pykälässä säädettäisiin tasavallan presidentin kanslian virkamiesten palvelussuhteen ehtojen määräytymisestä. Tämän lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tasavallan presidentti päättäisi kansliapäällikön palkkauksesta. Pykälän 1 momentin mukaan tasavallan presidentin kanslian muun kuin kansliapäällikön viran palkkausluokasta ja virkamiesten palvelussuhteen ehdoista päättäisi kansliapäällikkö tasavallan presidentin ohjeiden mukaisesti. Palvelussuhteen ehdoista olisi pykälän 2 momentin mukaan voimassa, mitä samaan palkkausluokkaan kuuluvassa tai muuten vertailukelpoisessa virassa tai tehtävässä toimivan valtion muun virkamiehen osalta on säädetty, määrätty tai virkaehtosopimuksin sovittu, jollei tässä laissa tai kansliasäännössä toisin säädettäisi taikka kansliapäällikkö pykälän 1 momentin taikka lain tai kansliasäännön muun säännöksen nojalla muuta määräisi.

Virkamiesten palvelussuhteen ehdot määräytyvät muualla valtionhallinnossa noudatettavina olevien säännösten ja määräysten mukaan, jollei niistä edellä mainitulla tavalla muuta säädetä tai määrätä. Pykälän 2 momentti koskisi muun muassa palkkaustaulukoita, ikälisiä ja muita yleisiä lisiä, sairauslomaa, virkavapausajan palkkaa, virkatoimien kustannusten korvauksia, työaikaa, vuosilomaa ja muita vastaavia palvelussuhteen ehtoja. Niiden soveltaminen ei siten edellytä erillistä tasavallan presidentin kanslian virkamiehiä koskevaa päätöstä, jollei joiltakin osin ole erityisestä syystä perusteltua poiketa yleisistä palvelussuhteen ehdoista.

12 §. Ehdotetussa pykälässä säädetään mahdollisuudesta tämän lain 5 §:ssä tarkoitettun virkamiehen osalta poiketa yksittäistapauksessa yleisesti sovellettavista palvelussuhteen ehdoista, jos se erityisestä syystä on perusteltua henkilöstön saamiseksi tai pysyttämiseksi tasavallan presidentin kanslian virassa tai tehtävässä taikka muusta painavasta syystä. Vastaava toimivalta on muualla valtion hallinnossa säännöksen 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa valtioneuvostolla ja säännöksen 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa valtiovaraministeriöllä valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n 2 ja 3 momentin (764/86) nojalla.

13 §. Virkaehtosopimusmenettelyä ei sovelleta tasavallan presidentin kansliassa, vaan palvelussuhteen ehdot määräytyisivät tämän lain 4 §:n 1

momentin 5 kohdassa sekä 11 ja 12 §:ssä säädettyllä tavalla. Ehdotetun pykälän mukaan tasavallan presidentin kanslian virkamiesten palvelussuhteen ehdoista tulee tarvittaessa neuvotella tasavallan presidentin kanslian ja virkamiesyhdistysten kesken. Neuvotteluvollisuus tarkoittaa tilaisuuden varaamista yhdistyksille näkökohtien esittämiseen tehtäessä yleisluonteisia palvelussuhteen ehtoja koskevia päätöksiä. Virkamiesyhdistyksen neuvottelukelpoisuudesta ja muusta neuvottelumenettelystä päättää kansliapäällikkö. Neuvottelut voivat koskea tasavallan presidentin kanslian päätösvallassa olevia palvelussuhteen ehtoja kuten virkojen palkkausluokkien sijoittelun tarkistuksia tai tämän lain 11 §:n 2 momentin soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

Tasavallan presidentin kanslian virkamiestä koskevaa asiaa ei voi saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi, koska tasavallan presidentin kanslian osalta ei ole voimassa virkaehtosopimusta.

14 §. Tämän lain 6 §:n mukaan tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin sovellettaisiin valtion virkamieslain 17 luvun oikaisua ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Oikaisu- ja muutoksenhakusäännökset eivät kuitenkaan koskisi tasavallan presidentin päätöksiä. Valtion virkamieslain 84 §:n mukainen oikaisuvaatimus kohdistuu sellaiseen viranomaisen tosiasialliseen toimenpiteeseen, joka ei ole varsinainen päätös.

Valtion virkamieslain 84 §:n 2 momentissa (virkasuhteesta johtuva taloudellinen etuus), 88 §:n 2 momentissa (virkamiehen siirtäminen), 89 §:n 1 momentissa (pidättäminen virantoimituksesta) ja 90 §:ssä (sivutointa koskeva päätös) on säädetty, että viranomaisen päätökseen saadaan hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa on säädetty. Tämä laki ei koske tasavallan presidenttiä eikä tasavallan presidentin kansliaa. Kansliapäällikön asianomaisista päätöksistä ei siten ilman erityissäännöstä ole oikeutta hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhakuoikeus on tärkeä virkamiesten oikeusturvan kannalta. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että muutosta tasavallan presidentin kanslian päätökseen edellä tarkoitetuissa tapauksissa haetaan valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa on säädetty. Valtion virkamieslain 86 §:n 1 momentin sekä 87 §:n säännökset oikaisusta ja muutoksenhausta irtisanomis- ja kurinpitoasioissa ovat sellaisenaan sovellettavia.

Valtion virkamieslain 91 §:ssä kielletään muutoksenhaku viranomaisen valtion virkamieslain nojalla antamaan muuhun kuin lain 84 §:ssä (virkasuhteesta johtuva taloudellinen etuus), 85 §:ssä (valtioneuvoston päätös irtisanomisesta), 87 §:ssä (virkamieslautakunnan päätös kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa), 88 §:ssä (virkamiehen siirtämissä päätöksissä), 89 §:ssä (virkamiehen pidättäminen virantoimituksesta) ja 90 §:ssä (sivutointa koskeva päätös) tarkoitettuun päätökseen.

15 §. Ehdotetun pykälän 1 momentin viittaus säännöksen mukaan tasavallan presidentin kanslian virkamiehen oikeudesta vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä virkamiehen jälkeen suoritettavasta perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Pykälän 2 momentin mukaan tasavallan presidentti voisi myöntää ylimääräisen eläkkeen tämän lain 5 §:ssä tarkoitettuun tasavallan presidentin kanslian henkilöstöön kuuluvalle tai aikaisemmin kuuluneelle henkilölle. Myönnetyn eläkkeen maksaisi hakemuksesta valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin eläkkeiden hakemista ja maksamista koskevia säännöksiä. Vastaava yleinen toimivalta ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen on valtioneuvostolla ylimääräisistä eläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan ja eduskunnan kansliatoimikunnalla eduskunnan kanslian menosäännön perusteista annetun lain 4 §:n (765/66) mukaan.

Ehdotetun pykälän 3 momentti koskee ryhmähenkivakuutusta vastaavaa etua. Hallituksen esityksen viidennen lakiehdotuksen mukaan tasavallan presidentin kansliaan ei sovelleta valtion virkaehtosopimuslakia. Tämän vuoksi ryhmähenkivakuutusta vastaavan etuuden turvaaminen tasavallan presidentin kanslian virkamiehen omalle edellyttää, että siitä säädetään erikseen lailla. Tuen myöntää ja maksaa hakemuksesta valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin valtion palveluksessa olleen henkilön kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta voimassa olevia säännöksiä.

16 §. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädetään viranomaisen ja virkamiehen velvollisuudesta antaa tasavallan presidentin kanslian pyynnöstä tämän lain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen on toimivaltainen. Pykälän 2 momentissa määritellään, mitä sellaisella virkaavulla tarkoitetaan.

Tasavallan presidentin kanslian tämän lain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitaminen edellyt-

tää muiden viranomaisten ja virkamiesten myötävaikutusta. Tasavallan presidentin kanslian tulee tässä tarkoituksessa hankkia erilaisia tietoja ja selvityksiä tasavallan presidentin ohjeiden mukaisesti. Kanslian tulee myös huolehtia muista tehtävistä, jotka ovat tarpeen tasavallan presidentin avustamiseksi presidentin hallitusmuodon mukaisten tehtävien hoidossa tai presidentintoimeen liittyvien tosiasiallisten toimien suorittamisessa. Hankittavia tarpeellisia tietoja ja selvityksiä voivat esimerkiksi olla tasavallan presidentin päätettäviä asioita koskevat tiedot ja selvitykset, tasavallan presidentin puheiden, lausuntojen ja muiden kannanottojen valmisteluaineisto, tasavallan presidentin hallitusmuodon 32 §:ssä tarkoitettuun tarkastusoikeuteen liittyvät tiedot, selvitykset ja lausunnot, tasavallan presidentin hallitusmuodon 33 §:n mukaisten tehtävien edellyttämän aineiston hankinta ja seuranta sekä tasavallan presidentin vierailuihin, matkoihin ja muuhun ohjelmaan liittyvät järjestelyt.

Valtioneuvoston tiedotusyksikkö huolehtii tasavallan presidentin valtioneuvostossa tekemiin päätöksiin liittyvästä tiedottamisesta.

Tämän lain 5 §:n perusteluissa edellä on viitattu mahdollisuuteen asettaa tasavallan presidentin kanslian käytettäväksi sen toimialaan kuuluvia pysyviä tai tilapäisiä tehtäviä varten myös valtion virkamieslain 27 §:n 2 momentissa ja 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja virkamiehiä.

17 §. Tasavallan presidentin asema ylimmän toimeenpanovallan haltijana, joka määrää Suomen suhteista ulkovaltoihin ja päättää monista valtiollisen järjestelmän toimintaan keskeisesti vaikuttavista kysymyksistä, edellyttää presidentintoimeen kuuluvien tehtävien hoidon turvaamista kaikissa olosuhteissa. Myöskään työtaistelutoimenpiteet eivät saa estää tai olennaisesti haitata presidentintoimen hoitamista. Joissakin tilanteissa saattaa sellainenkin työtaistelutoimenpide, jota ei sinänsä ole tarkoitettu kohdistaa tasavallan presidenttiin, muodostaa sellaisen esteen tai haitan. Jotta presidentintoimen hoitaminen voidaan turvata myös työtaistelun aikana, ehdotetussa pykälässä säädetään, että osapuolten tulee esteestä tai haitasta tiedon saatuaan viivytyksettä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen poistamiseksi.

18 §. Pykälässä säädettäisiin tasavallan presidentin nimeämään kanslian virkamiehen virkasytetuomioistumiseksi Helsingin hovioikeus.

19 §. Tulo- ja menoarvion liittyvissä asioissa tasavallan presidentin kanslia katsotaan valtioneuvoston kanslian alaiseksi tilivirastoksi. Tästä seuraa, että tulo- ja menoarvion valmisteluun

tasavallan presidentin pääluokan osalta, johon myös tasavallan presidentin kanslian määrärahat sisältyvät, sekä hyväksytyn tulo- ja menoarvion soveltamiseen ja sen toteuttamisen valvontaan liittyvä kirjeenvaihto tasavallan presidentin kanslian sekä valtiovarainministeriön ja muiden asianomaisten viranomaisten välillä tapahtuu valtioneuvoston kanslian välityksellä.

Valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetun lain (136/31) ja sen nojalla annettujen säädösten mukaan valtioneuvoston kanslia käsittelee tasavallan presidentin kanslian osalta asianomaisena ministeriönä tasavallan presidentin kanslian erityismenoarvion vahvistamisen ja arviomäärärahan ylittämisen sekä eräät muut tulo- ja menoarvion toteuttamista ja valtion tilinpäätöstä koskevat asiat, jotka mainittujen säädösten mukaan edellyttävät asianomaisen ministeriön tai valtiovarainministeriön lupaa. Menettelyn eräänä tarkoituksena on varmistaa, että valtiovarainministeriö ja valtiokonttori saavat tulo- ja menoarvion toteutumisen seurantaan ja valtion tilinpäätöksen laatimista varten tarpeelliset tiedot.

Menettely on tasavallan presidentin kanslian osalta hallinnollisesti epätarkoituksenmukainen. Hallinnollisesti ja tämän lain yleisen tavoitteen kannalta on tarkoituksenmukaisempaa rinnastaa tasavallan presidentin kanslia tulo- ja menoarvionta koskevissa asioissa ministeriöön. Tällöin tasavallan presidentin kanslia käsittelee ja ratkaisee mainitut asiat ja voi suoraan toimittaa tarpeelliset tiedot valtiovarainministeriölle ja muille asianomaisille viranomaisille.

Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin, että tasavallan presidentin kansliaan sovelletaan tulo- ja menoarviota sekä valtion tilinpäätöstä koskevissa asioissa, mitä valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteissa annetussa laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä on ministeriöstä säädetty kuitenkin siten, että valtiovarainministeriön lupaa edellyttävästä toimenpiteestä päättää kansliapäällikkö.

20 §. Tasavallan presidentin arkistolla on tärkeä kansallinen merkitys. Tämän vuoksi muun muassa tasavallan presidentin arkiston kokoonpanoa, säilytystä, salassapitoa ja käyttöoikeutta koskevat säännökset tulee antaa säädösten jättämättä niistä määräämistä yksityisoikeudellisten tahdonilmaisujen tai tähän tarkoitukseen riittämättömien ja puutteellisten yleisten arkistosäännösten varaan.

Tasavallan presidentin kanslian arkistoon kuuluva aineisto liittyy monilta osin läheisesti tasa-

vallan presidentin arkistoon tai sisältää sen kanssa päällekkäistä aineistoa. Tasavallan presidentin arkistoa koskevan sääntelyn yhteydessä saattaa siten ilmetä tarvetta poiketa myös tasavallan presidentin kanslian arkiston osalta yleisistä säännöksistä.

Pykälän mukaan tasavallan presidentin arkistosta säädettäisiin asetuksella ja kanslian arkistosta tarvittaessa kansliasäännössä.

21 §. Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) 9 §:n 3 momentin mukaan tasavallan presidentti voi mainitun pykälän 2 momentissa säädettyillä perusteilla määrätä käsiteltävänä olevan asian tai asiakirjan salassa pidettäväksi. Pykälän mukaan kansliasäännössä voitaisiin määrätä jokin tasavallan presidentin tai tasavallan presidentin kanslian käsittelemä asiakirja tai asiakirjakokonaisuus salassa pidettäväksi. Pykälän mukaan olisi myös mahdollista, että tasavallan presidentin kanslia kansliasäännössä säädettyin edellytyksin määrää asian tai asiakirjan salassapidosta.

22 §. Pykälän mukaan tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annettaisiin kansliasäännöllä. Tämän lain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kansliasääntö olisi asetus, jonka tasavallan presidentti antaa. Tasavallan presidentin kanslian viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä tarvittaessa viran nimen muuttamisesta säädettäisiin kansliasäännöllä siten kuin valtion virkamieslain 2 luvussa on säädetty. Tämän lisäksi kansliasääntöön viitataan nimenomaisesti tämän lain 1 §:ssä, 4 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 3 momentissa, 8 §:n 2 momentissa, 9 §:ssä, 11 §:n 2 momentissa, 20 §:n 2 momentissa ja 21 §:ssä.

Lain täytäntöönpanoa koskevia tarkempia säännöksiä voivat edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen säännösten lisäksi olla esimerkiksi säännökset tämän 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta, joita voidaan tarvittaessa antaa kansliasäännöllä.

23 §. Pykälän mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988. Pykälän mukaan tasavallan presidentin kanslian virkamiehistä sekä heidän virkasuhteestaan ja heihin sovellettavista palvelussuhteen ehdoista olisi voimassa, mitä niistä sitä ennen on sovittu tai määrätty taikka valtion virkamieslain voimaannolaissa säädetty, jollei tästä laista muuta johdu, kunnes niistä tämän lain nojalla toisin säädetään tai määrätään.

1.3. Laki valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Tasavallan presidentti päättää tämän esityksen toisen lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentissa säädettyistä tasavallan presidentin kansliaa koskevista asioista sen valtioneuvoston jäsenen esittelystä, jonka toimialaan asia kuuluu. Valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain (78/22) mukaan nämä asiat saattavat kuulua useamman ministeriön ja siten useamman valtioneuvoston jäsenen toimialaan. Hallinnollisesti on tarkoituksenmukaista, että kaikki edellä tarkoitetut asiat kuuluvat valtioneuvoston kanslian käsiteltäviin, jolloin ne tasavallan presidentille esittelee pääministeri. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lain 3 §:n 1 kohta muutetaan vastaavasti.

1.4. Laki valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta

Esityksen toinen lakiehdotus poikkeaa valtion virkamieslain useista säännöksistä siten kuin lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty. Valtion virkamieslain 4 §:ää, joka koskee lain soveltamisalaa, ehdotetaan sen vuoksi muutettavaksi. Lain 4 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtion virkamieslakia ei sovelleta tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin, ellei laissa toisin säädetä. Säännökset valtion virkamieslain soveltamisesta tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin annetaan laissa tasavallan presidentin kansliasta.

1.5. Laki valtion virkaehtosopimuslain 1 §:n muuttamisesta

Valtion virkamiesten palvelussuhteen ehdot vahvistetaan valtion virkaehtosopimuslain mukaan virkaehtosopimuksin. Koska tasavallan presidentin kanslian virkamiesten palvelussuhteen ehdoista ei esityksen toisen lakiehdotuksen mukaan sovita virkaehtosopimuksin ja kun valtion virkaehtosopimuslakia ei muutoinkaan ole tarpeen soveltaa tasavallan presidentin kanslian virkamiehiin, ehdotetaan valtion virkaehtosopimuslain 1 §:n 2 momenttiin tehtäväksi tästä johtuva muutos. Tasavallan presidentin kanslian virkamiehet tulevat tässä suhteessa samaan asemaan

kuin eduskunnan virkamiehet jo ovat voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

2. Voimaantulo

Valtion virkamieslaki ja siihen liittyvä muu lainsäädäntö on vahvistettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988. Lainsäädännöllisesti ja hallinnollisesti on tarkoituksenmukaista, että tähän esitykseen sisältyvät lait tulevat voimaan samanaikaisesti. Sen vuoksi ne ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

3. Säättämisjärjestys

Tämän esityksen ensimmäinen lakiehdotus tarkoittaa perustuslain muuttamista, joten se on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyllä tavalla. Lain voimaantulo 1 päivänä tammikuuta 1988 edellyttää, että lakiehdotus käsitellään kiireellisenä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Suomen Hallitusmuodon 87 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan Suomen Hallitusmuodon 87 §:n 6 kohta näin kuuluvaksi:

87 §
Presidentti nimittää:

sestä, valtioneuvoston, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden esittelijät; sekä

6) tasavallan presidentin kanslian päällikön ja esittelijät sekä, asianomaisen viranomaisen esityk-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

2.

Laki**tasavallan presidentin kansliasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tasavallan presidentin kanslian järjestysmuoto

Tasavallan presidentin kanslian järjestysmuodosta ja tehtävistä on voimassa, mitä tässä laissa ja sen nojalla annetussa kansliasäännössä säädetään tai niiden nojalla määrätään.

2 §

Tasavallan presidentin kanslian tehtävät

Tasavallan presidentin kanslian tehtävänä on avustaa tasavallan presidenttiä presidentintoiimeen kuuluvissa tehtävissä, hoitaa tasavallan presidentin hallintoasiat sekä järjestää tasavallan pre-

sidentin ja hänen perheensä tarvitsemat henkilökohtaiset palvelut tasavallan presidentin ohjeiden mukaisesti. Tasavallan presidentin kanslia huolehtii tasavallan presidentin henkilökohtaisesta ja hänen käytössään olevien tilojen turvallisuudesta.

Tasavallan presidentin kanslia huolehtii 1 momentissa säädetyistä tehtävistä tarpeellisessa laajuudessa myös hallitusmuodon 25 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

3 §

Kansliapäällikkö

Tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikkö johtaa ja valvoo tasavallan presidentin kans-

lian toimintaa tämän lain, sen nojalla annettujen säädösten ja tasavallan presidentin ohjeiden mukaisesti.

Kansliapäällikön ollessa estynyt hänen sijaisenaan toimii tasavallan presidentin määräämä tasavallan presidentin kanslian virkamies.

4 §

Päätöksenteko

Tasavallan presidentti:

- 1) antaa asetuksen, joka sisältää tasavallan presidentin kanslian kansliasäännön;
- 2) päättää tasavallan presidentin kanslian virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä viran nimen muuttamisesta;
- 3) nimittää kansliapäällikön ja kanslian esittelijät sekä määrää kansliapäällikön sijaisen;
- 4) päättää nimittämänsä virkamiehen irtisanomisesta, siirtämisestä ja harkinnanvaraisesta virkavapaudesta sekä saattamisesta kurinpitomenetelyyn tai virantoimituksesta pidättämisestä;
- 5) päättää kansliapäällikön palkkauksesta;
- 6) tekee ja irtisanoo valtion virkamieslain (755/86) 30 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nimittämänsä virkamiehen kanssa;
- 7) päättää toistuvan korvauksen myöntämisestä tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa; ja
- 8) päättää nimittämänsä virkamiehen virassa jatkamisesta eroamisien jälkeen.

Kansliapäällikkö päättää muista tasavallan presidentin kansliaa koskevista asioista, jollei tästä laista tai kansliasäännöstä muuta johdu.

5 §

Tasavallan presidentin kanslian henkilöstö

Tasavallan presidentin kanslian virkamies on se, joka on:

- 1) nimetty tai siirretty tasavallan presidentin kanslian virkaan (*vakainainen virkamies*);
- 2) otettu virkaan koeajaksi (*koeaikainen virkamies*);
- 3) otettu viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai viransijaiseksi (*virkaatoimittava virkamies*); tai
- 4) otettu tasavallan presidentin kanslian tilapäiseksi virkamieheksi (*tilapäinen virkamies*).

Tasavallan presidentin kanslian tehtävässä voi toimia myös muu valtion virkamies, joka on siirretty, määrätty, komennettu tai muutoin asetettu tasavallan presidentin kanslian käytettäväksi sen toimialaan kuuluvien pysyvien tai tilapäisten

tehtävien hoitamista varten (*tasavallan presidentin kanslian muu virkamies*).

6 §

Valtion virkamieslain soveltaminen

Tasavallan presidentin kanslian virkoihin ja virkamiehiin sovelletaan, mitä valtion virkamieslain 2—14 sekä 16—18 luvussa on säädetty, jollei tässä laissa toisin säädetä. Siltä osin kuin valtion virkamieslain mukaan voidaan asetuksella taikka muutoin säätämällä tai määräämällä poiketa mainitun lain säännöksistä tai niitä täydentää, on noudatettava, mitä siten säädetään tai määrätään, jollei tästä laista tai kansliasäännöstä muuta johdu tai niiden nojalla toisin määrätä.

7 §

Valtion virkamieslain soveltamista koskevat poikkeukset

Tasavallan presidentin kanslian nimittävistä viranomaisista on voimassa, mitä valtioneuvostosta on säädetty valtion virkamieslain 30 §:n 3 momentissa.

Valtion virkamieslain 35 §:n säännöksiä ei sovelleta tasavallan presidentin kanslian virkoihin.

Tasavallan presidentti voi irtisanoa nimittämänsä virkamiehen, kun siihen on syytä, ja määrätä virkasuhteen päättymään välittömästi tai ilmoitettuna määräpäivänä. Virkamiehellä on oikeus valtion virkamieslain voimaantulolain (756/86) 30 ja 34 §:n mukaisen irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen. Irtisanomisajasta säädetään kansliasäännössä.

Tasavallan presidentin irtisanomaan vakinaiseen virkamieheen sovelletaan, mitä valtion virkamieslain 52 §:ssä on säädetty. Tasavallan presidentti voi erityisestä syystä myöntää määräämääseen ajaksi toistuvan korvauksen sellaiselle virkamiehelle asetuksella säädetyistä myöntämisedellytyksistä riippumatta.

Kansliapäällikkö päättää tasavallan presidentin kanslian viran siirtämisestä.

8 §

Nimitysmenettely

Kansliapäällikkö ja kanslian esittelijät nimittävät virkaa haettavaksi julistamatta.

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu virka on ennen sen täyttämistä julistettava haettavaksi, jollei kansliasäännössä toisin säädetä tai nimittävä viranomainen erityisestä syystä yksittäistapaukses-

sa toisin päätä. Sellaiseen virkaan nimittämisestä ja tämän lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tehtävään määräämisestä säädetään kansliasäännössä.

9 §

Kelpoisuusvaatimukset

Tasavallan presidentin kanslian virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään kansliasäännössä.

10 §

Virkavapaus

Valtion vakinainen virkamies, joka nimitetään määräaikaaisesti taikka otetaan virkaatoimittavaksi tai tilapäiseksi virkamieheksi tasavallan presidentin kansliaan, on virkavapaa virasta, johon hänet on pysyvästi nimitetty, sen ajan, jonka hän on tasavallan presidentin kanslian virassa tai tehtävässä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske eduskunnan virkamiestä.

Valtion virkamieslain 43 §:ää ei sovelleta tasavallan presidentin kanslian virkamieheen.

11 §

Palvelussuhteen ehdot

Tasavallan presidentin kanslian muun kuin kansliapäällikön viran palkkausluokasta sekä virkamiesten muista palvelussuhteen ehdoista päättää kansliapäällikkö tasavallan presidentin ohjeiden mukaan.

Virkamiesten palvelussuhteen ehdoista on vastaavasti voimassa, mitä samaan palkkausluokkaan kuuluvassa tai muuten vertailukelpoisessa virassa taikka tehtävässä toimivan valtion muun virkamiehen osalta on säädetty, määrätty tai virkaehtosopimuksin sovittu, jollei tässä laissa tai kansliasäännössä toisin säädetä taikka niiden nojalla muuta määrätä.

12 §

Palvelussuhteen ehtojen tarkistaminen

Tasavallan presidentin kanslia voi asianomaisen ollessa tasavallan presidentin kanslian virassa tai tehtävässä:

1) määrätä virkamiehen palvelussuhteen ehdoista toisin kuin virkaehtosopimuksessa on sovittu, jos henkilöstön saaminen tai pysyttäminen tasavallan presidentin kanslian virassa tai

tehtävässä taikka muut painavat syyt sitä vaativat; ja

2) myöntää virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden tai kustannusten korvauksen virkaehtosopimuksin sovitusta edellytyksistä riippumatta sekä tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää henkilökohtaisen palkanlisän, lisäpalkkion tai muun niihin verrattavan palkkion.

13 §

Neuvottelumenettely

Virkamiesten palvelussuhteen ehdoista on tarvittaessa neuvoteltava tasavallan presidentin kanslian neuvottelukelpoisiksi hyväksymien virkamiesyhdistysten kanssa.

14 §

Muutoksenhaku

Muutosta tasavallan presidentin kanslian päätökseen valtion virkamieslain 84 §:n 2 momentissa, 88 §:n 2 momentissa, 89 §:n 1 momentissa ja 90 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa haetaan valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

15 §

Virkasuhteeseen perustuvat eräät etuudet

Oikeudesta vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työtömyyseläkkeeseen sekä virkamiehen jälkeen suoritettavasta perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Tasavallan presidentti voi myöntää ylimääräisen eläkkeen tasavallan presidentin kanslian henkilöstöön kuuluvalle tai aikaisemmin kuuluneelle henkilölle.

Tasavallan presidentin kanslian virkamiehen kuoltua suoritetaan hänen omaisilleen valtion varoista ryhmähenkivakuutusta vastaavana etuna taloudellista tukea noudattaen, mitä sitä tai vastaavaa etua koskevassa virkaehtosopimuksessa on kulloinkin määrätty.

16 §

Muiden viranomaisten avustusvelvollisuus

Viranomaisen tai virkamiehen on tasavallan presidentin kanslian pyynnöstä annettava tämän lain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen on toimivaltainen.

Virka-avulla tarkoitetaan hallitusmuodon 32 §:ssä tarkoitettujen tietojen tai muiden selvitysten ja viranomaissuoritteiden antamista, henkilöstön asettamista käytettäväksi tämän lain 5 §:n 2 momentissa säädettyssä tarkoituksessa ja tavalla sekä toimenpiteitä ja tehtäviä, jotka muutoin ovat tarpeellisia tämän lain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

17 §

Presidentintoimen hoidon turvaaminen

Presidentintoimen hoitaminen on turvattava työtaistelutoimenpiteestä huolimatta. Jos työtaistelutoimenpide estää tai olennaisesti haittaa presidentintoimen hoitamista, tulee osapuolten siitä tiedon saatuaan viivytyksettä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sellaisen esteen tai haitan poistamiseksi.

18 §

Virkasyyte

Tasavallan presidentin nimittämää virkamiestä syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

19 §

Tulo- ja menoarvion toteuttaminen

Tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin kanslian tulojen ja menojen ottamiseen tulo- ja menoarvioon, hyväksytyn tulo- ja menoarvion soveltamiseen ja sen toteuttamisen valvontaan sekä tasavallan presidentin kansliaan tilivirastona sovelletaan, mitä valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetussa laissa (136/31) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä on ministeriöstä säädetty kuitenkin siten, että valtiovarainministeriön lupaa edellyttävästä toimenpiteestä päättää kansliapäällikkö.

20 §

Tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin kanslian arkistot

Tasavallan presidentin arkistosta säädetään tarvittaessa asetuksella.

Tasavallan presidentin kanslian arkistoon sovelletaan, mitä arkistolaissa (184/81) on säädetty, jollei kansliasäännössä toisin säädetä tai sen nojalla toisin määrätä.

21 §

Salassapito

Tasavallan presidentin ja tasavallan presidentin kanslian käsittelemien asioiden ja asiakirjojen salassapidosta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta annetussa laissa (83/51) on säädetty, jollei kansliasäännössä toisin säädetä tai tasavallan presidentti toisin määrää.

22 §

Kansliasääntö

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan kansliasäännöllä.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988. Tasavallan presidentin kanslian virkamiehistä sekä heidän virkasuhteestaan ja heihin sovellettavista palvelussuhteen ehdoista on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä on sitä ennen sovittu tai määrätty taikka valtion virkamieslain voimaanpanolaissa säädetty, jollei tästä laista muuta johdu, kunnes niistä tämän lain nojalla toisin säädetään tai määrätään.

3.

Laki

valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta 30 päivänä maaliskuuta 1922 annetun lain (78/22) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (978/83), näin kuuluvaksi:

3 §

Valtioneuvostolle kuuluvista asioista käsittelee:

1) valtioneuvoston kanslia, joka on pääministerin alainen, asiat, jotka koskevat valtiopäivistä johtuvia muodollisia toimenpiteitä, tasavallan presidentin kansliaa, valtioneuvostoa ja asiain

käsittelyjärjestystä valtioneuvostossa sekä sellaiset muut valtioneuvoston käsiteltävät asiat, jotka eivät kohdistu minkään ministeriön toimialaan;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

4.

Laki

valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun valtion virkamieslain (755/86) 4 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

4 §

Tätä lakia ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamieheen ja apulaisoikeusasiamieheen eikä eduskunnan, tasavallan presidentin kanslian, valtiontilintarkastajain, eduskunnan oikeusasiamiehen ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan kanslian ja Eduskunnan kirjaston virkamie-

hiin eikä Suomen Pankin, Postipankin ja kansaneläkelaitoksen virkamiehiin ja toimihenkilöihin, ellei laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

5.

Laki

valtion virkaehtosopimuslain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä marraskuuta 1970 annetun valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on muutettuna 24 päivänä lokakuuta 1986 annetussa laissa (764/86), näin kuuluvaksi:

1 §

Tätä lakia sovelletaan evankelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispaan ja piispoihin sekä tuomiokapitulien virkamiehiin ja ortodoksisen

kirkkokunnan arkkipiispaan, piispaan ja apulaispiispaan sekä kirkkokunnan muihin virkamiehiin, mikäli muualla ei ole toisin säädetty. Eriksen säädetään tämän lain soveltamisesta eduskunnan oikeusasiamieheen ja apulaisoikeusia-

mieheen sekä eduskunnan, tasavallan presidentin kanslian, valtiontilintarkastajan, eduskunnan oikeusasiamiehen ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan kanslian ja Eduskunnan kirjaston virkamiehiin sekä Suomen Pankin, Posti-

pankin ja kansaneläkelaitoksen virkamiehiin ja toimihenkilöihin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1987

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Pääministeri *Harri Holkeri*

